

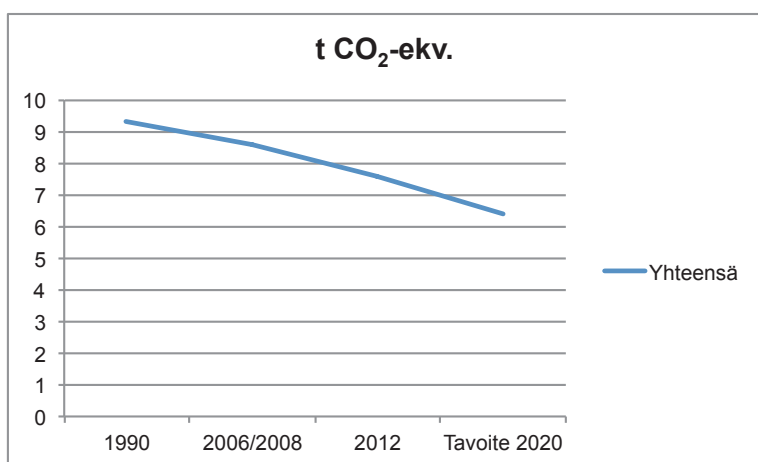
KUUMA-KUNTIEN ILMASTOTYÖ ETENEE

ILMASTOKATSAUS
MARRASKUU 2013 – LOKAKUU 2014
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

KUUMA-KUNNISSA SATSATAAN ILMASTONSUOJELUUN

KUUMA-kunnissa toteutetut ilmastonsuojelutoimenpiteet ovat vaikuttaneet siihen, että asukasta kohden lasketut kasvihuonekaasupäästöt ovat alueella tasaisesti vähentyneet. Asukaskoh- taisten päästöjen vähennystavoite on 25 % vuoden 2006 tasosta vuoteen 2020 mennessä.

KUUMA-seudun keskimääräiset kasvihuonekaasupäästöt per asukas 1990 – 2012 ja tavoitetaso vuodelle 2020. Rakennusten energia- tehokkuuden parantaminen on päästöjen vähentämisen kannalta erittäin merkittävää, sillä suuri osa kuntien käyttämästä energiasta kuluu rakennusten lämmitykseen ja sähkölaitteiden käyttöön (Uudenmaan kasvihuonekaasupäästöt 1990 - 2012, Uudenmaan liiton julkaisu C 71 - 2014).

ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS ON ENERGIATEHOKKUUDEN PARANTAMISEN LÄHTÖKOHTA

KUUMA-kuntien ilmasto-ohjelman ensisijaisena tavoitteena on, että kunnat solmivat työ- ja elinkeinoministeriön kanssa energiatehokkuussopimuksen tai ryhtyvät vastaaviin toimenpiteisiin. KUUMA-kunnista energiatehokkuussopimuksen ovat solmineet Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Sipoo ja Tuusula.

Kirkkonummella on meneillään useita energiatehokkuussopimuksen pohjalta käynnistettyjä energiatehokkuustoimenpiteitä. Kunnassa on muun muassa tekeillä energiansäästöohjelma, selvitys uusiutuvan energian käytöstä kiinteistöjen energialähteenä sekä kiinteistöjen peruskorjauksiin yhdistettyjä energiatehokkuusinvestointeja.

Lisäksi:

- kunnan kiinteistöjen lämpötiloja alennetaan yöaikaan ja viikonloppuisin
- ilmastointia säädetään tarpeen mukaan liiketunnistimien avulla
- Veikkolan polttoöljylaitos muutetaan pellettikäyttöiseksi
- teollisuusprosessien tuottamaa hukkalämpöä on ryhdytty ottamaan talteen ja hyödyntämään kaukolämpönä.

Lisätietoja:

LVI-insinööri *Risto Utriainen*, 040 842 5412, risto.utriainen@kirkkonummi.fi

Energiatehokkuus osaksi kunnan hankintaohjeita

Kuntien energiatehokkuussopimuksessa (KETS) asetetaan toiminnalliseksi tavoitteeksi energiatehokkuuden asettaminen kriteeriksi julkisiin hankintoihin, joissa energiatehokkaan laitteen, järjestelmän tai hankintakokonaisuuden valinta johtaa kokonais- taloudellisesti edulliseen lopputulokseen.

Tavoitteen saavuttamiseksi Tuusulan kunnanhallitus hyväksyi kesäkuussa 2014 työ- ja elinkeinoministeriön julkaiseman julkisten hankintojen energiatehokkuusohjeen ("*Energiatehokkuus*

julkisissa hankinnoissa", 2011) suositusluontoiseksi liitteeksi kunnan hankintaohjeisiin. Hankintojen energiatehokkuusohje löytyy työ- ja elinkeinoministeriön www-sivuilta ja siinä on tuoteryhmäkohtaisia ohjeita muun muassa valaisimien, IT-laitteiden, ajoneuvojen, kodinkoneiden ja sähkömoottoreiden hankintaan.

Lisätietoja:

energia-asiantuntija *Anna-Maria Rauhala*, 040 314 2244, anna-maria.rauhala@tuusula.fi

Kuntalaiset ja yritykset mukaan ilmastotalkoisiin

Hyvinkää solmi energiatehokkuussopimuksen vuonna 2008. Sen pohjalta laadittiin energiatehokkuusohjelma, joka päivitettiin alkuvuodesta 2014. Uuden ohjelman nimi on Hyvinkään energiatehokkuusohjelma 2014 - 2016. Ohjelmassa painotetaan ilmastotalkooperiaatteella aikaisempaa enemmän myös asukkaiden ja yritysten osallistumista ilmastonsuojeluun. Nyt esimerkiksi netissä voi jakaa energiansäästöideoita tai käynnistää omia ilmastonsuojeluhankkeita, joihin voi ottaa myös muita henkilöitä mukaan.

Energiatehokkuusohjelmasta sekä ilmastotalkoista ja talkoisiin osallistumisesta saa lisätietoja kaupungin www-sivuilta osoitteesta www.hyvinkaa.fi.

Energiankulutuksesta on tärkeää myös tiedottaa

Energiatehokkuussopimuksen solmimisen yhteydessä kunnat sitoutuvat raportoimaan vuosittain energiankulutuksestaan Motiva Oy:lle. **Tuusula** raportoi kulutuksesta ensimmäisen kerran vuoden 2013 osalta. Suurin osa energiasta käytettiin palvelukiinteistöissä, joten niissä on myös merkittävin energiansäästöpotentiaali. Muita merkittäviä energian kuluttajia olivat asuin- kiinteistöt, katu- ja tievalaistus sekä liikennevalot. Tuusulan kunta saavutti asettamansa säästöjen välitavoitteen vuoden 2013 osalta, ja merkittävimmät säästöt saatiin katu- ja tievalaistuksesta.

Lisätietoja:

energia-asiantuntija *Anna-Maria Rauhala*, 040 314 2244, anna-maria.rauhala@tuusula.fi

ENERGIA- JA MATERIAALITEHOKKUUTTA EDISTETÄÄN MONIN ERI TAVOIN

Sipoossa, Sipoonlahden koulussa sekä Mäntymäen päiväkodissa ja päiväkotikiinteistöissä, tehtiin keväällä 2014 kiinteistöjen energiakatselmuksia. Katselmuksien pohjalta on käynnistetty energiategokkuuden parantamistoimenpiteitä, joiden vaikutuksia energiankulutukseen ja kulutuskustannuksiin seurataan kuukausittain.

Koulussa henkilöstöä tiedotetaan ja ohjeistetaan sulkemaan sähkölaitteet käytön jälkeen ja sammuttamaan valot tiloista, kun ne jäävät tyhjiksi. Päiväkodeissa ei pidetä valaistusta, tietokoneita eikä kahvinkeitinimiä päällä tarpeettomasti. Valot sammutetaan, kun tilat ovat tyhjinä yli 10 minuuttia, ja tietokoneet suljetaan yöksi. Kahvinkeitin sammutetaan käytön jälkeen ja kahvi kaadetaan termoskannuihin. Myös ilmastointia öisin on vähennetty. Mäntymäen päiväkodissa lisäksi kiinteistön lämpötilaa on vähän laskettu ja ovien sekä ikkunoiden tiivisteitä uusittu.

Lisätietoja:

energia-asiantuntija *Tiina Seppälä*, 09 2353 6942, tiina.seppala@sipoo.fi

Mäntsälän pelastuslaitoksen energiategokkuutta parannetaan ja jätelajittelua kehitetään. Laitoksen keittiössä on meneillään peruskorjaus, jonka yhteydessä vanhat, paljon sähköä kuluttavat keittiölaitteet korvataan uusilla, mahdollisimman energiategokkailla laitteilla. Pelastuslaitoksen takapihalla on kuntalaisten hyötyjätepieste, jonka astioihin laitoksen henkilökunta vie keräyspaperin sekä keräyspahvin ja -kartongin. Tavoitteena on järjestää pelastuslaitokselle myös biojätteen lajittelu ja erilliskeräys.

Järvenpäässä, Kinnarin kaupunginosassa, on rakenteilla Suomen ilmastoystävällisin kerrostalo, joka valmistuu loppuvuodesta 2014. Kyseessä on Järvenpään Mestariasuntojen rakennuttama viisikerroksinen Mestariorppa –asuinkehoastalo. Sille myönnettiin 2013 *Energiaviisaan rakennetun ympäristön aika – ERA 17* vuosipäivässä *Suomen ilmastoystävällisin kerrostalo* –kilpailun jaettu 1. palkinto yhdessä Vantaan Kivistöön vuonna 2015 valmistuvan asuntomesukohteen kanssa. Mestariorppan rakentamishanke toteutetaan mahdollisimman pienin elinkaarikustannuksin. Rakennus on betonirakenteinen. Betonirunkoon on yhdistetty ruostumattomasta teräksestä valmistettuja tukirakenteita, jonka vuoksi runko on suunniteltu

Järvenpäässä valmistuva Mestariorppa –asuinkehoastalo on Suomen ilmastoystävällisin kerrostalo –palkinnon voittaja.

kestämään 100 vuotta. Rungon pitkä käyttöikä vähentää pitkällä aikavälillä korjausrakentamisen aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä. Rakennus lämmitetään uusiutuvalla energialla, sillä kohteen lämmönlähteeksi tulee maalämpö.

Sipoon Bastukärrin valmistui maaliskuussa 2012 S-ryhmä Inex Partners Oy:n maalämmöllä lämpenevä energiategokas logistiikkakeskus. Kesällä 2013 sen vierisellä tontilla aloitettiin uuden S-logistiikkakeskuksen maanrakennustyöt, ja logistiikkakeskuksen rakentaminen käynnistyi varsinaisesti syksyllä 2013. Rakenteilla oleva logistiikkakeskus on yksi suurimmista rakennusprojekteista Suomessa tällä hetkellä, joten sillä on myös merkittävä työllistävä vaikutus. Rakennuksen pinta-alaksi tulee noin 189 000 m² ja tilavuudeksi noin 3 400 000 m³. Myös tuleva logistiikkakeskus on suunniteltu energiategokkaaksi. Sille haetaan BREEAM-ympäristöluokitusta, jonka mukaan ympäristövaikutusten tulee jäädä luokituksessa asetettujen raja-arvojen alle rakennuksen koko elinkaaren ajan.

Järvenpään Lepolaan on rakenteilla Järvenpään Mestariasuntojen rakennuttama passiivenergiatasoinen Pollen päiväkotikiinteistö. Rakennuksen lämmitysenergiaksi tulee maalämpö, ja poistoilmastoinnin yhteyteen rakennetaan lämmön talteenottojärjestelmä. Pollen päiväkotikiinteistö otetaan käyttöön helmikuussa 2015.

Vihdin Nummelan uimahallissa tehtiin kesällä 2014 remontti. Remontissa muun muassa korjattiin sisäkattorakenteita, korvattiin monimetallilamput energiategokkailla LED-valaisimilla ja uusittiin saunan kiukaat. Lisäksi tuulikaapin lämmöneristystä parannettiin. Merkittävä parannus tehtiin myös alaiden vedenkiertojärjestelmään. Veden kiertoa voidaan nyt säätää tarvekohtaisesti alaiden kulloistenkin käyttäjämäärien mukaan eikä vettä tarvitse kierrättää jatkuvasti maksimiteholla. Tällä vedenkierron ekokäytöllä parannetaan merkittävästi uimahallin energiategokkuutta.

Lisätietoja:

tilapäällikkö *Mikko Hytönen*, 050 574 1913, mikko.hytonen@vihti.fi

Vihdin tilapäällikkö Mikko Hytönen on tyytyväinen Nummelan uimahallissa tehtyyn remontiin kesällä 2014. Hytösen mukaan erityisesti uima-alaiden vedenkiertojärjestelmän muuttaminen tarvekohtaiseksi vähentää merkittävästi uimahallin energiankulutusta ja kulutuskustannuksia.

Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä KEUDA-Mäntsälä Saaren kartanolle valmistui maaliskuussa 2014 Mäntsälän Sähkö Oy:n omistama pellettivoimala. Sen tuottamalla kaukolämmöllä korvataan suurelta osin aikaisemmin käytössä ollut öljylämmitys. Kesällä 2014 kartanon päärakennuksessa tehtiin julkisivuremontti ja parannettiin rakennuksen välipohjan lämmöneristystä. Lisäksi Uusikartano - rakennuksessa, jossa on tyttöjen asuntola ja liikuntasali, vaihdettiin kesällä 2014 vanhat vesihanat vettä säästäviin termostaattihanoihin. Puutarhapuolen kasvihuoneilla on meneillään LED-valokokeilu, koska siellä käytössä olevat monimetalli- ja elohopealamput on tavoitteena korvata energiatehokkailla LED-valaisimilla.

Saaren kartanon kiinteistöhoitaja Tero Täppinen pitää erittäin positiivisena KEUDAn nykyistä kehitystä, jolla parannetaan merkittävästi oppilaitoskiinteistöjen energiatehokkuutta eri toimipisteissä.

Keravan kaupunki myöntää vuosittain ympäristöpalkinnon keravalaiselle yritykselle tunnustuksena kestävä kehityksen edistämistä ja kaupunkikuvan sekä elinympäristön kehittämistä. Vuoden 2014 ympäristöpalkinto myönnetään HUB Logistics Oy:lle. Yrityksellä on useita toimipisteitä eri puolilla Suomea ja

päätoimipiste sijaitsee Keravalla. Kyseinen logistiikkapalveluyritys on onnistunut kahdessa vuodessa vähentämään pakkausjätteen määrää 95 % siirtymällä kierrätettäviin pakkauksiin. Samoin pakkaussuunnittelulla on saavutettu huomattavia materiaalisäästöjä ja parannettu pakkausten täyttöastetta. Kaupungin ympäristöpalkinto jaetaan nyt 13 kerran.

Hyvinkäällä ja Tuusulassa on tehty vuonna 2014 jätekartoituksia kunnan omistamissa kiinteistöissä. Kartoituksissa on tarkistettu keräysastioiden täyttöasteita ja jätteiden lajitteluohjeita ja määritetty tulosten pohjalta astioille oikeat tyhjennysvälit. Lisäksi on parannettu lajitteluohjeita, kiinnitetty huomiota jäteteiden yleiseen siisteyteen sekä selvitetty tarpeita kehittää lajittelua ja järjestää jätehuoltokoulutusta.

Lisätietoja:

Hyvinkään jätekartoituksista saa projektipäällikkö *Markku Niemiseltä*, 040 155 4244, markku.nieminen@hyvinkaa.fi ja Tuusulan jätekartoituksista isännöitsijä *Pekka Haahtikiveltä*, 040 314 2246, pekka.haahtikivi@tuusula.fi.

HANKKEILLA JA YMPÄRISTÖÄ SÄÄSTÄVILLÄ HANKINNOILLA TAVOITELLAAN PÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISTÄ JA KUSTANNUSSÄÄSTÖJÄ

Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen -hanke

KUUMA-kunnissa käynnistyi huhtikuussa 2013 kaksivuotinen *Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen* –hanke. Kaikki kymmenen KUUMA-kuntaa ovat siinä mukana. Kyseessä on kuntien yhteishanke, jonka tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja saavuttaa taloudellisia säästöjä parantamalla kiinteistöjen energia- ja materiaali tehokkuutta.

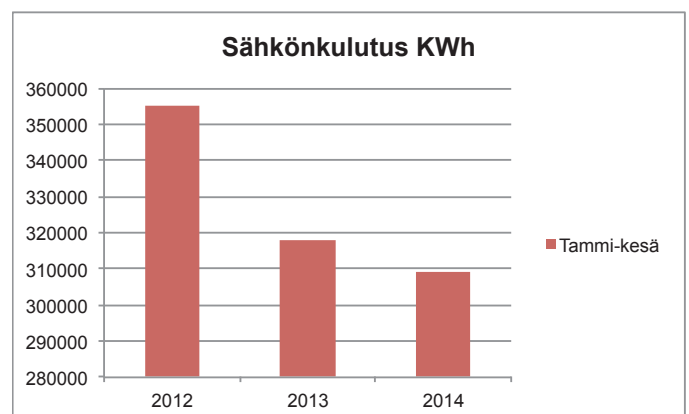
Tavoitteiden toteuttamiseksi kuntien kiinteistöihin koulutetaan ekotukihenkilöitä, jotka omalla esimerkillä ja työkavereiden opastuksella pyrkivät vähentämään työpaikallaan sähkön, lämmön ja kopiopaperin kulutusta ja jätteiden syntymistä sekä edistämään jätelajittelua. Lokakuussa 2014 ekotukikoulutettavia oli yhteensä 94.

Kunnista on myös valittu pilottikiinteistöjä. Niissä ryhdyttiin vuoden 2014 alussa seuraamaan sähkön, lämmön ja kopiopa-

Pornaisten yhtenäiskoulu Pornaisista on pilotti kohteena mukana Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen –hankkeessa. Koulussa on säästetty sähköä muun muassa siirtymällä energiatehokkaiden valaisinten käyttöön, asentamalla valaistuksen liiketunnistimia, sulkemalla tietokoneet käytön jälkeen ja sammuttamalla valot tiloista, kun ne jäävät tyhjiksi. Kiinteistön sähkönkulutus näyttääkin kääntyneen laskuun.

perin kulutusta ja kulutuskustannuksia sekä syntyvien jätteiden määriä ja jätehuoltokustannuksia. Pilottikiinteistöissä tavoitellaan 8 % energiankulutus- ja kustannussäästöjä vuoteen 2016 mennessä. Lokakuussa 2014 pilottikiinteistöjä oli yhteensä 24.

Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen -hankkeen tärkeimpänä tavoitteena on luoda ekotukihenkilöiden välinen yhteistyöverkosto, jonka toiminnan kautta energia- ja materiaali tehokkuuden parantamisesta saadaan KUUMA-seudulle pysyvä käytäntö.

Hankkeen käytännön toteuttajana toimii Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. Hankekumppaneita ovat kaikki KUUMA-kunnat, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, Suomen ympäristökeskus SYKE, Keski-Uudenmaan koulutus kuntayhtymä KEUDA sekä osuuskunta ECO-ONE. Hankkeen rahoittajina ovat KUUMA-kunnat ja Uudenmaan liitto.

Lisätietoja:

projektikoordinaattori *Tapani Hänninen*, 040 314 4719, tapani.hanninen@tuusula.fi

King of Kierrätys -hanke

Lokakuussa 2014 Tuusulassa, Hyökkälän koulussa ja Hyrylän koulukeskuksessa, käynnistettiin Tuusulan 4H-yhdistyksen koodinoina *King of Kierrätys* -hanke. Siinä oppilaille opetetaan omakohtaisten kokemusten kautta ympäristökasvatusta ja kestävästä kehityksestä. Hankkeessa halutaan osoittaa, että jätteiden kierrätys ja

uudelleenkäyttö sekä energiankulutuksen vähentäminen säästävät ympäristöä ja ovat taloudellisesti kannattavaa toimintaa. Hanke päättyi keväällä 2015.

Lisätietoja:

Toiminnanjohtaja *Marita Hagman*, Tuusulan 4H-yhdistys ry, 040 518 6200, tuusula@4h.fi.

Julkisten hankintojen cleantech -hanke

Mäntsälä on KUUMA-kunnista mukana valtioneuvoston periaatepäätöksellä kesällä 2013 käynnistetyssä *Julkisten hankintojen cleantech* -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on vähentää energian ja materiaalien käyttöä tuotteiden, palveluiden tai rakennusten koko elinkaaren aikana ja kannustaa kehittämään sekä ottamaan käyttöön uusia cleantech -ratkaisuja julkisissa hankinnoissa. Kuntien tulee edistää cleantech -ratkaisuja kaikissa hankinnoissa, ja erityisesti energiahuollossa, rakentamisessa, jätehuollossa ja liikkumisessa. *Julkisten hankintojen cleantech* -hankkeessa on Mäntsälän lisäksi mukana 21 kuntaa.

Lisätietoja:

tekninen johtaja *Hannu Seppälä*, 040 314 5934, hannu.seppala@mantsala.fi

Uudenmaan liitto, Tuusulan kunta ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus järjestivät yhteistyönä King of Kierrätys -hankkeen tilaisuuksiin lokakuussa energiansäästökoulutusta. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksesta oli saatu lainaksi sähköä tuottava kuntopyörä. Pyörää polkamalla energiatehokas LED-valo syttyi palamaan aivan vähäisellä polkemisella, mutta useiden muiden sähkölaitteiden toimintaan todettiin tarvittavan paljon polkuvoimaa. Koulutuksen sanoma oppilaille oli tarpeettoman sähkönkulutuksen välttäminen ja energiaa säästävien sähkölaitteiden suosiminen.

ENERGIANSÄÄSTÖVIIKOLLA KANNUSTETTIIN ILMASTONSUOJELUUN

Viikolla 41 vietettiin valtakunnallista energiansäästöviikkoa. KUUMA-kunnissa järjestettiin silloin erilaisia energiansäästöaiheisia tapahtumia ja toimenpiteitä:

Hyvinkään kaupungintalolla jaettiin keskiviikkona 8.10. *Hyvinkääläisyrytysten energiatehokkuuspalkinto*. Kyseessä oli jo kolmas vuosi, kun energiatehokkuuspalkinto myönnetään. Samassa yhteydessä palkittiin myös energiansäästön kannalta merkittävää aktiivisuutta osoittanut *Vuoden energiakansalainen* Hyvinkäältä. *Hyvinkääläisyrytysten energiatehokkuuspalkinto* myönnettiin KONE Industrial Oy:n hissitehtaalle. Palkinnon myöntämisperusteina olivat tehdasrakennuksen, uusien hissien sekä tehtaan uuden vierailijakeskuksen merkittävät energiatehokkuusparannukset. *Vuoden energiakansalainen* -arvonimi myönnettiin Juha Anttilalle, joka on ollut aktiivinen ideoija ja osallistuja Hyvinkään ilmastotalkoissa

kuluneen vuoden aikana. Kaupungin energiansäästöryhmä valitsi palkittavat ja luovutti heille palkinnot.

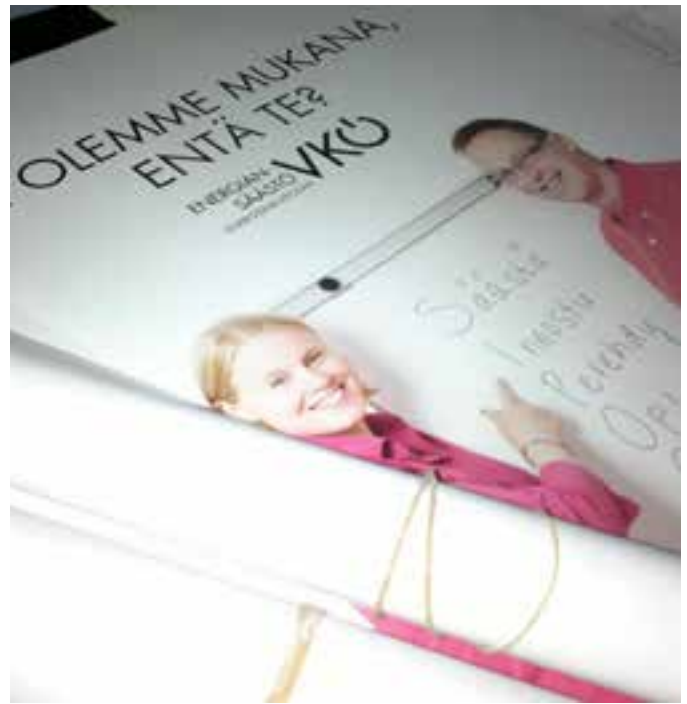
Torstaina 9.10. Uudenmaan liitto järjesti Kaukasten juhlatalolla, Hyvinkäällä, maksuttoman ja kaikille avoimen *Vinkkejä kodin energiansäästöön* -energiaillan. Tilaisuus sisältyi Motiva Oy:n koordinoimaan *Kansallinen energianeuvontaverkosto* -hankkeeseen 2012 – 2016.

Sipoon Kuntalassa olivat energiansäästöviikon teemoina kiinteistöjen energiansäästö ja kunnan energiatehokkaat hankinnat. Teemoihin liittyvää tietoutta testattiin henkilökunnan keskuudessa Motivan tietokilpailulla. Kunnan eri kiinteistöihin oli myös asetettu energiansäästökilpailuja, ja henkilöstöä arvuuteltiin, minne kaikkialle niitä oli kunnassa asetettu. Koulujen opettajille jaettiin

energia- ja kierrätysaiheista opetusmateriaalia, muun muassa *Jätepäällikön erikoisagentti*-kalvosarja.

Tuusulassa kunnan henkilöstö ja asukkaat haastettiin energiansäästöviikolla mukaan etsimään energiansäästön keinoja omasta toiminnastaan. Energiansäästöviikosta ja keinoista säästää energiaa tiedotettiin kunnan www-sivuilla, ja kunnan työntekijöille myös sähköpostilla. Jokaiselle energiansäästöviikon päivälle määriteltiin oma teema:

- **Maanantaina** teemana oli lämmitys. Kodin energiankäytöstä noin 50 % kuluu lämmitykseen. Liikalämmitystä kannattaa välttää, sillä yhden asteen lämpötilan laskulla saavutetaan 5 % kulutus- ja kustannussäästöä.
- **Tiistaina** paneuduttiin liikenteen energiankulutukseen. Autoilu on kallista ja kuluttaa paljon energiaa. Siksi työ- ja vapaa-ajan matkustuksessa kannattaa suosia kävelyä, pyöräilyä, joukkoliikennettä ja kimpakyytejä.
- **Keskiviikkona** keskityttiin materiaalitehokkuuteen. On hyvä välttää tarpeetonta kulutusta, ja ostoksia tehdessä kannattaa valita laadukkaita, kestäviä ja korjattavia tuotteita.
- **Torstain** teemana olivat hankinnat. Hankintapäätöksillä on suuri vaikutus siihen, kuinka paljon tuotteiden ja palvelujen elinkaaren aikana kuluu energiaa ja syntyy kasviuonekaasupäästöjä sekä jätteitä.
- **Perjantaina** pohdittiin sähkönkulutusta. Meidän jokaisen omat sähkön käyttötottumukset vaikuttavat merkittävästi sähkönkulutukseen. Helpoin keino säästää sähköä ja pienentää sähkölaskuja on sammuttaa virta sähkölaitteista käytön jälkeen.
- **Viikonloppuna** kiinnitettiin huomiota vedenkäyttöön. Rakennusten lämmitysenergiasta keskimäärin 30 % prosenttia kuluu talousveden lämmitykseen, joten veden tarpeettoman juoksuksen välttämällä voidaan saavuttaa merkittäviä säästöjä lämmityskustannuksissa.

Sipoossa kohdennettiin energiansäästöviikolla energia- ja materiaalitehokkuuden parantamista koskevaa tietoutta erityisesti kunnan virastoihin ja oppilaitoksiin.

Vihdissä energiansäästöviikosta tiedotettiin kunnan www-sivuilla, ja kohderyhminä olivat erityisesti kunnan virastot ja koulut. Tiedotuksessa painotettiin sähkön-, lämmön- ja vedenkulutuksen vähentämistä sekä energian säästöä ruuanlaitossa ja liikenteessä. Kunnan henkilöstölle lähetettiin energiansäästöviikon aikana viisi energiansäästöaiheista tietoisuutta.

Tuusulassa energiansäästöviikon jokaisella päivällä oli oma teemansa, ja keskiviikkona keskityttiin materiaalitehokkuuteen. Toimistoissa materiaali- ja kustannustehokkuutta voidaan parantaa muun muassa vähentämällä kopiopaperin kulutusta.

Vuoto vuodessa	Vuotokohdan koko	Vuoto vuodessa	vuoto-kohden koko	lisä-kustannus vuodessa
30 m ³ /vuosi Tiheä tippavuoto	Ompelulanka	Tiheä tippavuoto 30 m ³	Ompelulanka	75 €
300 m ³ /vuosi Ohut vesivirta	Parsinneula	Ohut vesivuoto 30 m ³	Parsinneula	750 €
3 000 m ³ /vuosi WC:n jatkuva vuoto	Tuliakku	WC:n jatkuva vuoto 30 m ³	Tuliakku	7 500 €
30 000 m ³ /vuosi Jatkuva vesivirta	Lyijykynä	Jatkuva vedenvirta 30 m ³	Lyijykynä	75 000 €

Vihdissä energiansäästöviikolla havainnollistettiin sitä, kuinka paljon vuotava hana tai wc-istuin kuluttaa vettä ja aiheuttaa kustannuksia (Motiva Oy).

ILMASTOKATSAUS ON OSA KUUMA-ILMASTOTYÖTÄ

Ilmastokatsaus seuraa kuntien ilmastotyön etenemistä ja Keski-Uudenmaan strategisen ilmasto-ohjelman toteutumista. Katsaus ilmestyy 1-2 kertaa vuodessa.

Ilmastokatsauksen julkaisemisesta vastaa KUUMA-ilmastoryhmä. Ilmastoryhmän tehtävänä on edistää ilmasto-ohjelman toteutumista ja kuntien välistä yhteistyötä. Ryhmässä ovat edustettuina kaikki kymmenen nykyistä KUUMA-kuntaa: Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti. Myös Uudenmaan liitolla ja energia-yhtiöillä on ryhmässä edustaja.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Hyrylänkatu 8 C, PL 60, 04301 Tuusula

Puh. (vaihe): (09) 87 181

Faksi: (09) 3487 3220

Sähköposti: yaktoimisto@tuusula.fi

www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi